

4.

Juhlien teologia

ryhä
MELU

Kirkkovuoden alku / Kirkkovuosi

1. syyskuuta

Kirkkovuosi alkaa syyskuun ensimmäinen päivä. Kirkkovuoden ensimmäinen päivä on myös luonnonsuojelun päivä.

Kirkkovuosi rytmittyy paastojen ja juhlien kautta. Vuosi jakautuu neljään jaksoon.

Syksy: Ihmiskunta valmistautuu vastaanottamaan Vapahtajan (Neitsyt Marian syntymä, Neitsyt Marian tempeliinkäyminen)

Talvi: Uusi liitto alkaa (Kristuksen syntymä, kaste ja temppeliinkäyminen sekä Neitsyt Marian ilmestys)

Kevät: Lunastus täyttyy (Pääsiäiseen liittyvät tapahtumat)

Kesä: Evankeliumin voitto maailmassa ja kirkon elämä Pyhässä Hengessä

Tropari, 2. sävelmä

Oi kaikkien luotujen Luoja, | sinun vallassasi ovat aikakaudet ja aika. | Siunaa, oi Herra, hyvyydelläsi tämänkin vuoden kierto, | varjele rauhassa maamme ja kansaamme | ja pelasta meidät Jumalansynnyttäjän esirukouksien tähden.

Kontakki, 2. sävelmä

Korkeuksissa asuva Kristus Kuningas, | kaikkien näkyväisten ja näkymättömäin Luoja ja Rakentaja, | sinä olet luonut päivän ja yön, aikakaudet ja ajan. | Siunaa nyt alkavan vuoden kierto | ja varjele ja suojaa rauhassa maamme ja kansaamme, oi ylen armollinen.

Kirkkovuosiosion tekstit koonnut:

Anna Blinnikka

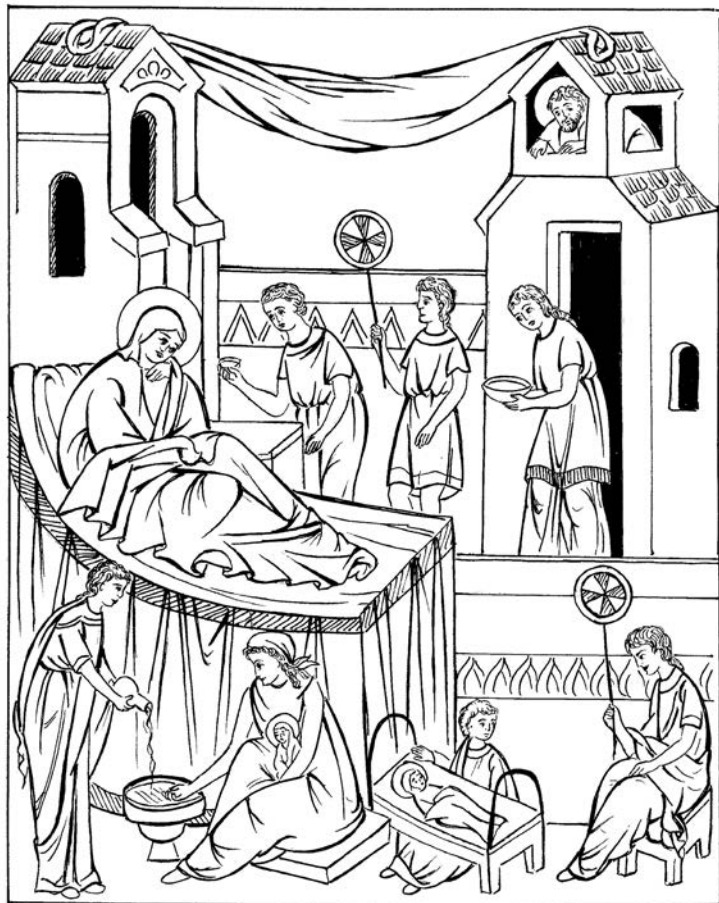
TM, uskonnonopettaja

Värityskuvat: **Kyllikki Suvanto**

Neitsyt Marian syntymä 8. syyskuuta

Kirkkovuoden ensimmäinen juhla on Neitsyt Marian syntymä. Vanhurskaat Joakim ja Anna olivat rukoilleen kauan lasta. Joakim oli mennyt yksin erämaahan suremaan ja rukoilemaan, samaan aikaan Anna oli murheellisena kotona. Tällöin enkeli ilmestyi Joakimille ja Annalle. Enkeli sanoi, että Anna tulee raskaaksi, synnyttää lapsen ja koko maailma tulee ylistämään tulevaa lasta. Joakim ja Anna kiiruhtivat toistensa luo ja kiittivät Jumalaa. He lupasivat antaa lapsen myöhemmin temppelin kasvatettavaksi.

Juhlan ikonissa on kuvattu synnytysvuoteella oleva pyhä Anna. Joakim seuraa syntymää yläkerran huoneesta. Ikonissa näkyy, kuinka palvelijat pesevät ja pitävät huolta Neitsyt Mariasta ja pyhästä Annasta. Ikonin tapahtumat sijoittuvat sisätiloihin, tämän vuoksi ikonissa katujen ylle on laitettu vaate.

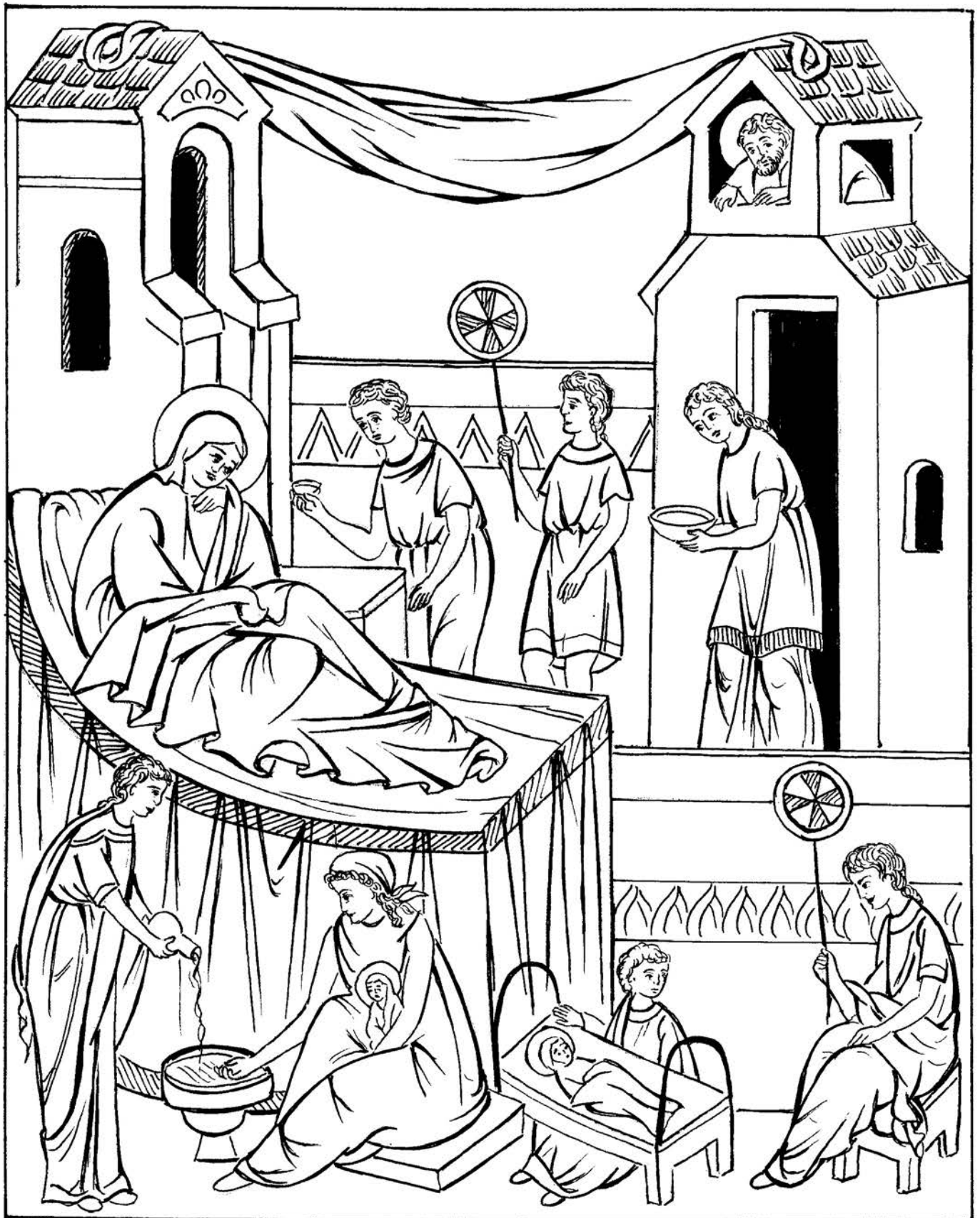

Tropari, 4. sävelmä

Sinun syntymäsi, Jumalansynnyttäjä Neitsyt, | toi ilosanoman koko maailmalle, | sillä sinusta koitti vanhurskauden Aurinko, Kristus, meidän Jumalamme, | joka tehtyään tyhjäksi kirouksen tuotti siunauksen | ja poistettuaan kuoleman antoi meille iankaikkisen elämän.

Kontakki, 4. sävelmä

Sinun pyhässä syntymisessäsi, oi Puhtain, | Joakim ja Anna vapautuivat lapsettomuuden häpeästä | sekä Aadam ja Eeva kuoleman turmiosta. | Sen kunniaksi nyt sinun kansasi juhlaa viettää | ja vapauduttuaan lankeemustensa syyllisyydestä huutaa sinulle: | Haudelmätön synnyttää Jumalansynnyttäjän, | meidän Elämämme hoivaajan.

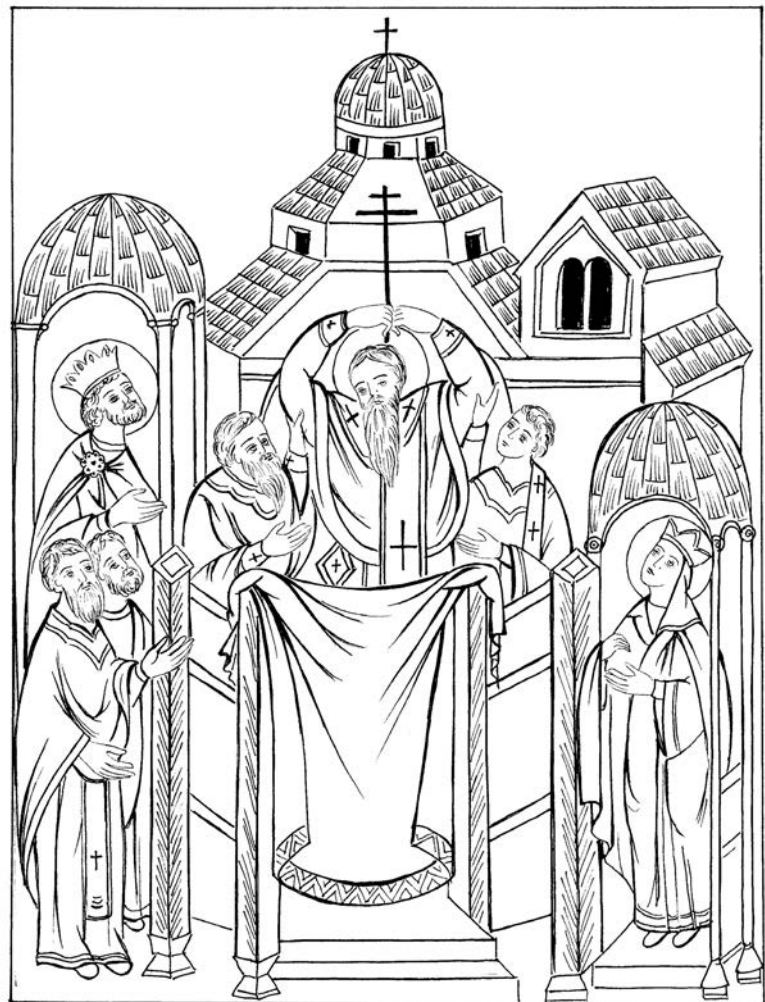

Kunniallisen ja eläväksitekevän ristin ylentäminen 14. syyskuuta

300-luvun alussa keisarinna Helena halusi löytää Kristuksen ristin. Hän oli määrännyt Golgatan alueelle kaivauksia. Alueelta löydettiin kolme ristiä. Löytäjät halusivat saada selville, mikä risteistä on Kristuksen.

Samaan aikaa Jerusalemissa tuli hautajaissaatto. He kosketivat kuollutta löydetyillä risteillä. Yhden ristin kohdalla kuollut heräsi eloon. Näin he saivat tietää, että juuri tämä risti oli Kristuksen eläväksi tekevä risti. Risti vietiin kirkkoon, jossa Jerusalemin patriarkka Makarios nosti ristin pystyyn kaikkien nähtäväksi ja kunnioitettavaksi. Tämän vuoksi juhlan nimi on kunniallisen ja eläväksitekevän ristin ylentäminen. Myöhemmin ristin löytöpaikalle rakennutettiin kirkko.

Risti on ylösnousemuksen symboli, sillä Kristus voitti ristin ja ylösnousemuksen kautta kuoleman.

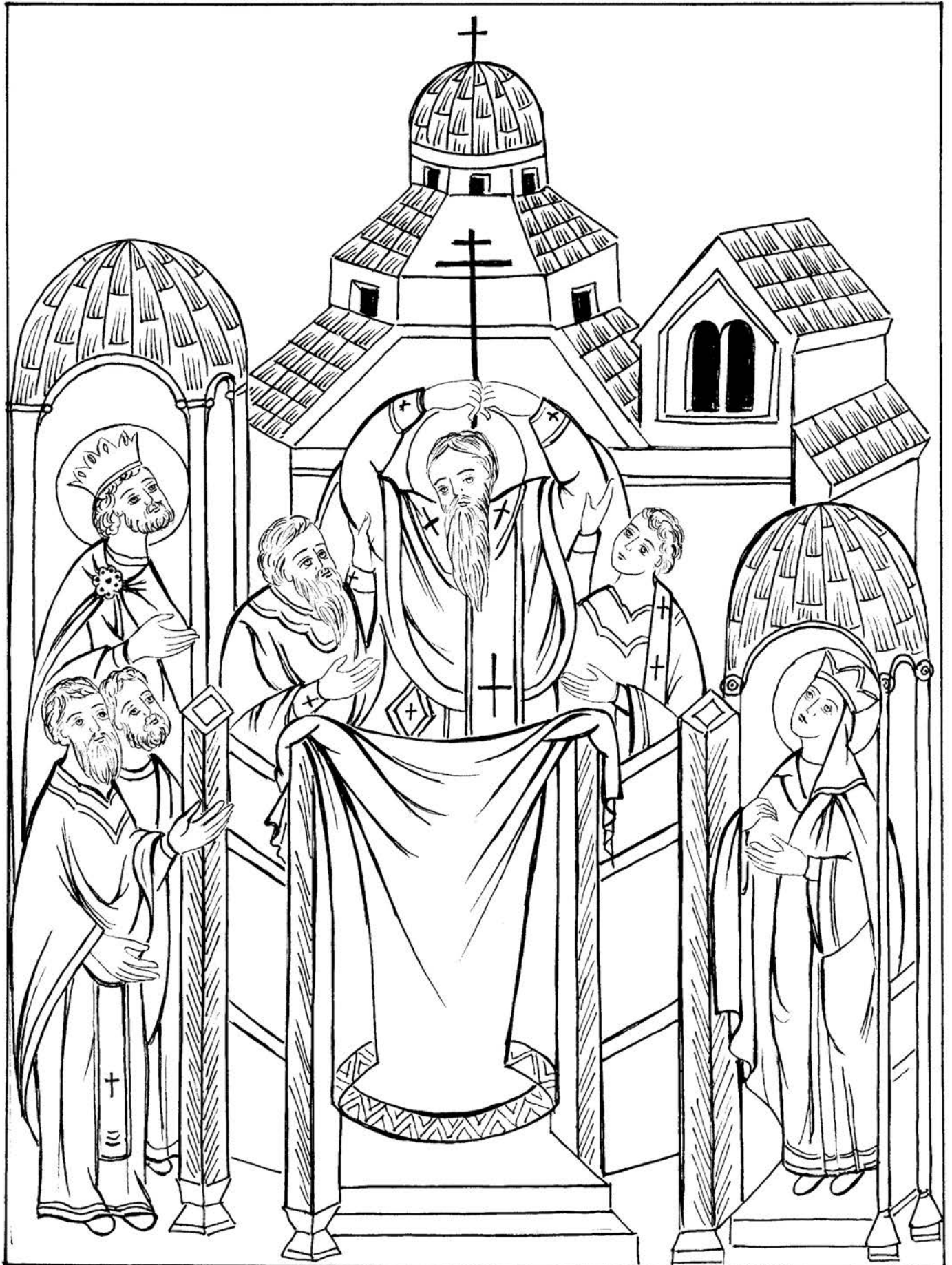

Tropari, 1. sävelmä

Pelasta, Herra, sinun kansasi | ja siunaa sinun perintöäsi. | Anna kirkollesi voitto vihollisista | ja suojele ristilläsi sinun valtakuntaasi.

Kontakki, 4. sävelmä

Oi Kristus Jumala, | joka vapaasta tahdostasi nousit ristille, | anna laupeutesi lahjoja nimeäsi kantavalle kansallesi. | Ilahduta voimallasi sen hallitusta suomalla sille avuksi rauhan ase, | lannistamaton voitonmerkki.

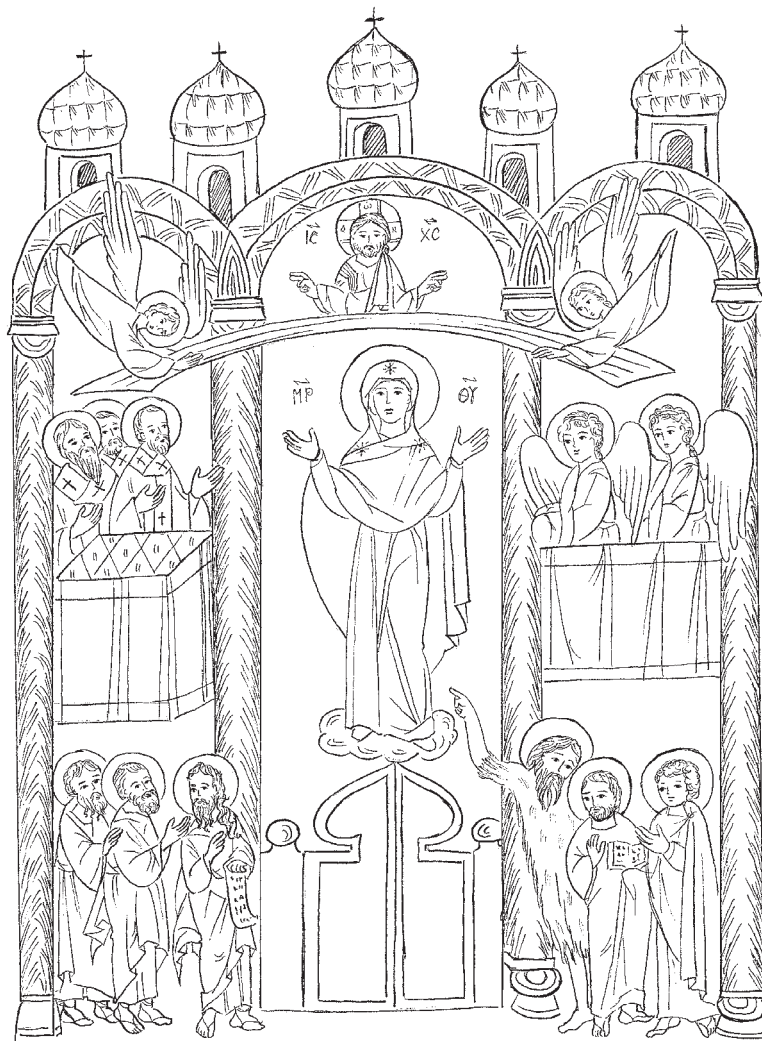

Neitsyt Marian suojelus, Pokrova

1. lokakuuta

900-luvulla viholliset olivat piirittäneet Konstantinopolin kaupunkia. Kaupungin asukkaat rukoilivat Jumalan apua ja Jumanaidin suojelusta kaupunginpelastumiseksi. Kaupungissa toimitettiin jumalanpalvelus. Palveluksen aikana hurskas mies Andreas näki Jumalanäidin seisovan ilmassa alttarin yläpuolella. Jumalansynnyttäjä oli rukoilemassa koko maailman puolesta. Tieto näystä levisi ja kaupungin asukkaiden keskuudessa heräsi toivo pelastuksestaan. Kaupunkia piirittäneet viholliset ajettiin pois ja kaupunki pelastettiin. Juhla muistuttaa meille sitä, että Neitsyt Maria toimii meidän taivaallisena esirukoilijanamme.

Ikonissa on kuvattu Jumalansynnyttäjä ja muita pyhiä ihmisiä. Neitsyt Marialla on ikonissa vaate, jonka hän levittää seurakunnan ylle. Ikonin alaosassa on kuvattu Neitsyt Mariaa osoittava pyhä Andreas.

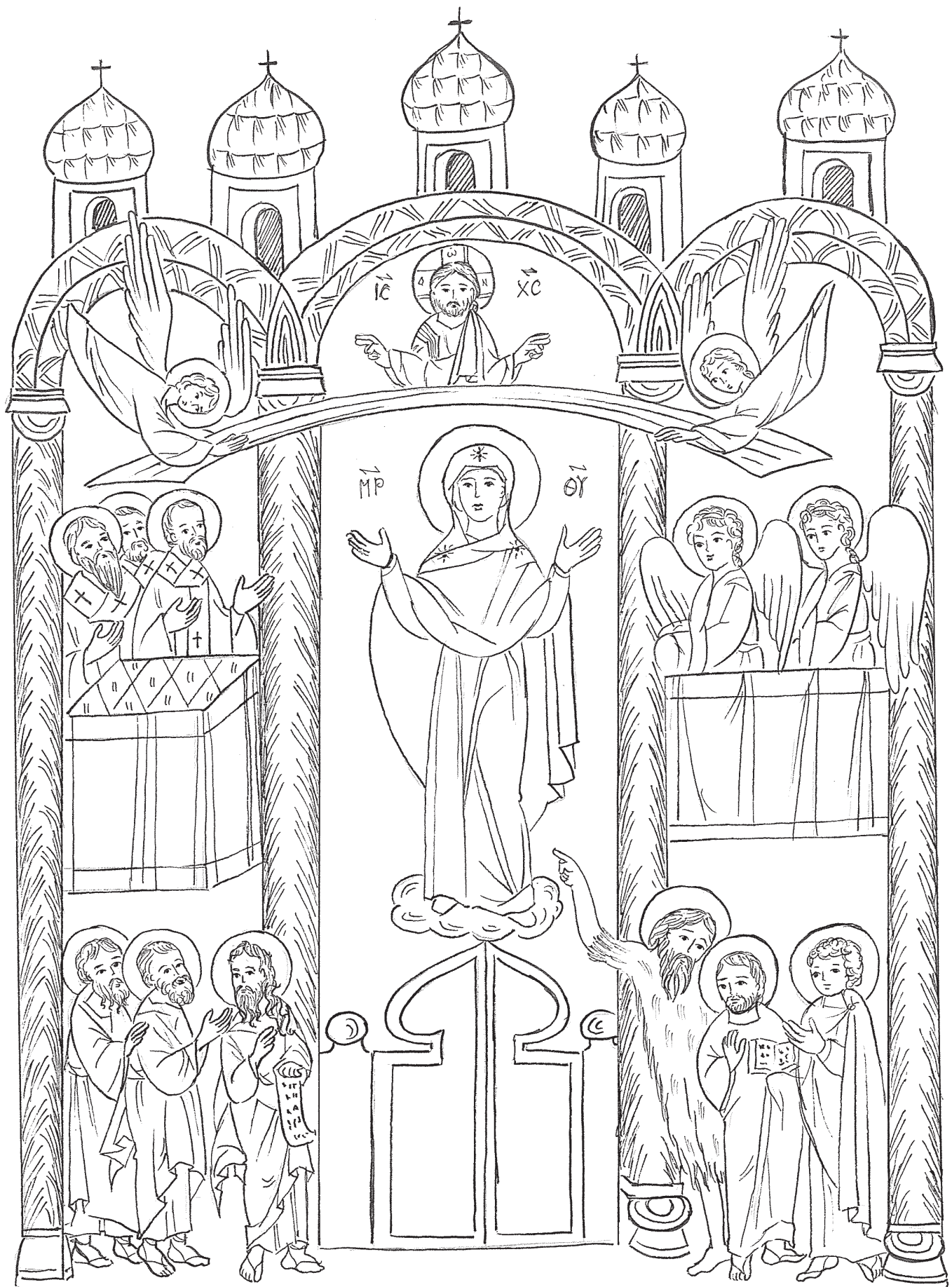

Tropari, 4. sävelmä

Tänä päivänä me, uskova kansa, | vietämme sinun tulosi valaisemina kirkasta juhlaa, oi Jumalanäiti, | ja katsoen pyhää kuvaasi | hartaasti lausumme sinulle: | Suojaa meitä pyhällä peitteelläsi | ja päästä meidät kaikesta pahuudesta | rukoillen Poikaasi Kristusta, meidän Jumalaamme, pelastamaan meidän sielumme.

Kontakki, 3. sävelmä

Neitsyt seisoo nyt kirkossa | ja yhdessä pyhien joukkojen kanssa | näkymättömästi rukoilee meidän puolestamme Jumalaa. | Enkelit ja esipaimenet kumartavat | ja apostolit profeettojen kanssa riemuitsevat, | sillä Jumalansynnyttäjä rukoilee meidän puolestamme | ikaikaista Jumalaa.

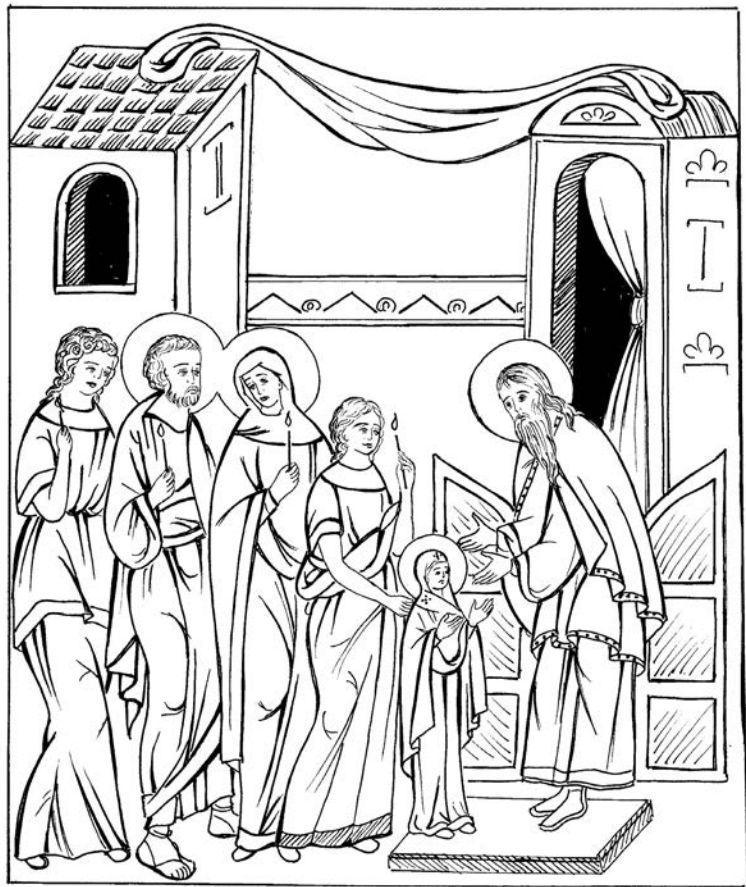
Neitsyt Marian temppeliinkäyminen

21. marraskuuta

Neitsyt Marian vanhemmat vanhurskaat Joakim ja Anna olivat luvanneet pyhittää lapsensa Jumalalle. Neitsyt Maria oli 3-vuotias, kun hänen vanhempansa veivät hänet temppeliin pyhitettäväksi. Neitsyt Maria kiipesi itse temppeliin johtavat suuret portaat ja käveli ylipappi Sakariaan syliin.

Sakarias vei Marian temppelin kaikkein pyhimpään, vaikka Jerusalemiin temppelin ylipappi sai mennä temppelin kaikkein pyhimpään vain kerran vuodessa. Tämä ennusti sitä, että Mariasta tulee Kaikkein Pyhin Jumalasynttäjä. Neitsyt Maria jäi asumaan temppeliin.

Juhlan ikonissa voi näkyä taustalla nuoria neitsyitä. Heillä on käsissään palavat kynttilät Jumalalle omistautumisen merkinä.

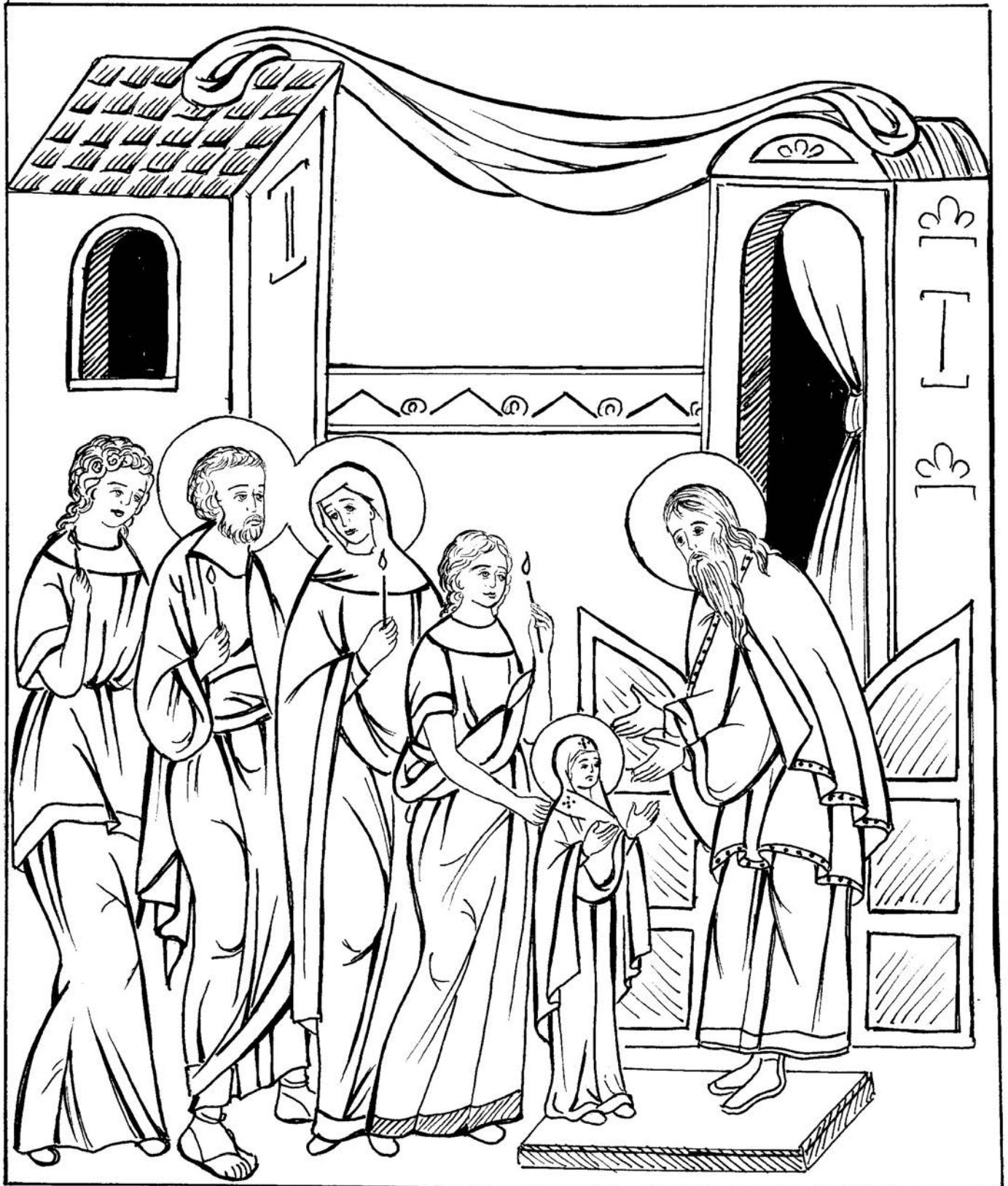

Tropari, 4. sävelmä

Tämä päivä on Jumalan hyvän tahdon julistus | ja ihmisten pelastuksen ennustus: | Herran temppelissä julkisesti Neitsyt ilmestyy | ja kaikille Kristuksen edeltä ilmoittaa. | Veisatkaamme siis mekin hänelle suurella äänellä: | Iloitse, sinä, | jonka kautta Luojan huolenpito toteutuu.

Kontakki, 4. sävelmä

Vapahtajan puhtain temppeli, | kallisarvoinen häämaja Neitsyt, | Jumalan kunnian pyhitetty aarteisto, | tuodaan tänään Herran huoneeseen, | jonne hän vie mukanaan armon Jumalan Hengessä. | Hänelle ylistystä veisaavat enkelit, | hän on taivaallinen maja.

Pyhä Nikolaos 6. joulukuuta

Pyhää Nikolaosta juhlitaan Suomen itsenäisyyspäivänä. Pyhälle Nikolaokselle on pyhitetty monia kirkkoja ja tsasounia ja hän onkin yksi kristikunnan rakastetuimmista pyhistä. Tämän vuoksi useissa seurakunnissa vietetäänkin temppelijuhlaa eli praasniekkaa 6.12.

Pyhä Nikolaos eli 300-luvulla nykyisen Turkin alueella. Hänet on vihitty Myrran kaupungin piispaksi. Nikolaos sai vanhempien kuoltua suuren perinnön. Hän jakoi rahaa köyhille salaa niin, että avunsaajatkaan eivät saaneet tietää auttajasta. Nikolaosta voidaankin pitää Joulupukin (Santa Claus) esikuvana, koska hän huomioi myös lapsia. Joissakin maissa tämän vuoksi 6.12. lapset saavat lahjoja Pyhältä Nikolaokselta. Nikolaosta pidetään myös matkoillaolevien ja merellä kulkevien suojelijana.

Tropari, 4. sävelmä

Uskon ohjeeksi, lempeyden esikuvaksi | ja itsehillinnän opettajaksi asiain totuus osoitti sinut laumallesi. | Sen tähden olet sinä saavuttanut nöyryydessäsi ylhäisen aseman | ja köyhyydessäsi rikkauden. | Rukoile, oi isä esipaimen Nikolaos, | Kristusta Jumalaamme | pelastamaan meidän sielumme.

Kontakki, 3. sävelmä

Oi pyhä, sinä olit Myrrassa | pyhän palveluksen toimittajana, | sillä täyttäen Kristuksen evankeliumin käskyt | sinä, oi pyhitetty isä, panit henkesi alttiiksi kansasi edestä | ja pelastit viattomat kuolemasta. | Sen tähden sinä tulitkin pyhitetyksi | Jumalan armon salaisuuksien suurena palvelijana.

Joulu, Kristuksen syntymäjuhla 25. joulukuuta

(Luuk. 2:1-20, Matt. 1:18-25, Matt. 2:1-12)

Joulua vietetään Kristuksen syntymän muistoksi. Joulua ennen on 40 päivän paasto, jolloin valmistaudumme tulevaan juhlaan. Paastossa keskitytään miettimään mikä on tärkeää elämässä. Paaston aikana pyrimme lisäämään rukousta ja hyviä töitä ja jättämään pois turhansyömis- ja riidat.

Joosef ja Maria olivat verolehyanon vuoksi Betlehemissä. Koska Betlehemin majapaikat olivat täynnä, majoittuivat Joosef ja Maria eläinten suojatal-

lina toimivaan luolaan. Maria synnytti luolassa pojan, kapaloi hänet ja pani hänet seimeen. Enkeli ilmestyi kedolla lampaita vartioiville paimenille ja kertoi, että Vapahtaja on syntynyt Betlehemiin. Paimenet menivät Betlehemiin ja löysivät lapsen, Neitsyt Marian ja Joosefin.

Jeesuksen syntymän aikaan Juudeaa hallitsi Herodes. Itämaan tietäjät seurasivat taivaalle syttynyttä tähteä, joka johdatti heidät Jeesuksen luo. Tietäjät toivat Jeesus-lapselle kalliita hallitsijoille tarkoitettuja lahjoja: kultaa, mirhaa ja suitsetta.

Jouluikoni kertoo Kristuksen syntymästä. Jouluikonin keskellä on luola, jossa Jeesus-lapsi syntyi. Ikonissa voi olla myös kuvattuna vanha paimen. Vanha paimen kuvaa kiusaajaa, joka koittaa uskotella Joosefille, että Jeesus-lapsi ei olisi syntynyt Jumalasta. Joissakin ikoneissa on kuvattu myös kaksi naista, Salome ja Zelomi, jotka pesevät Kristus-lastaa.

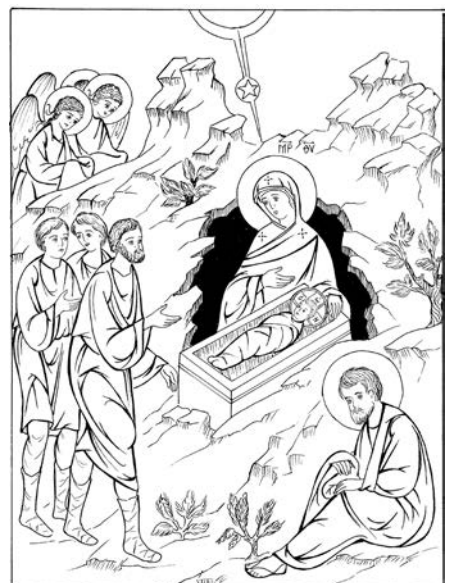
Jouluna tervehditään sanomalla: Kristus syntyy – kiittäkää!

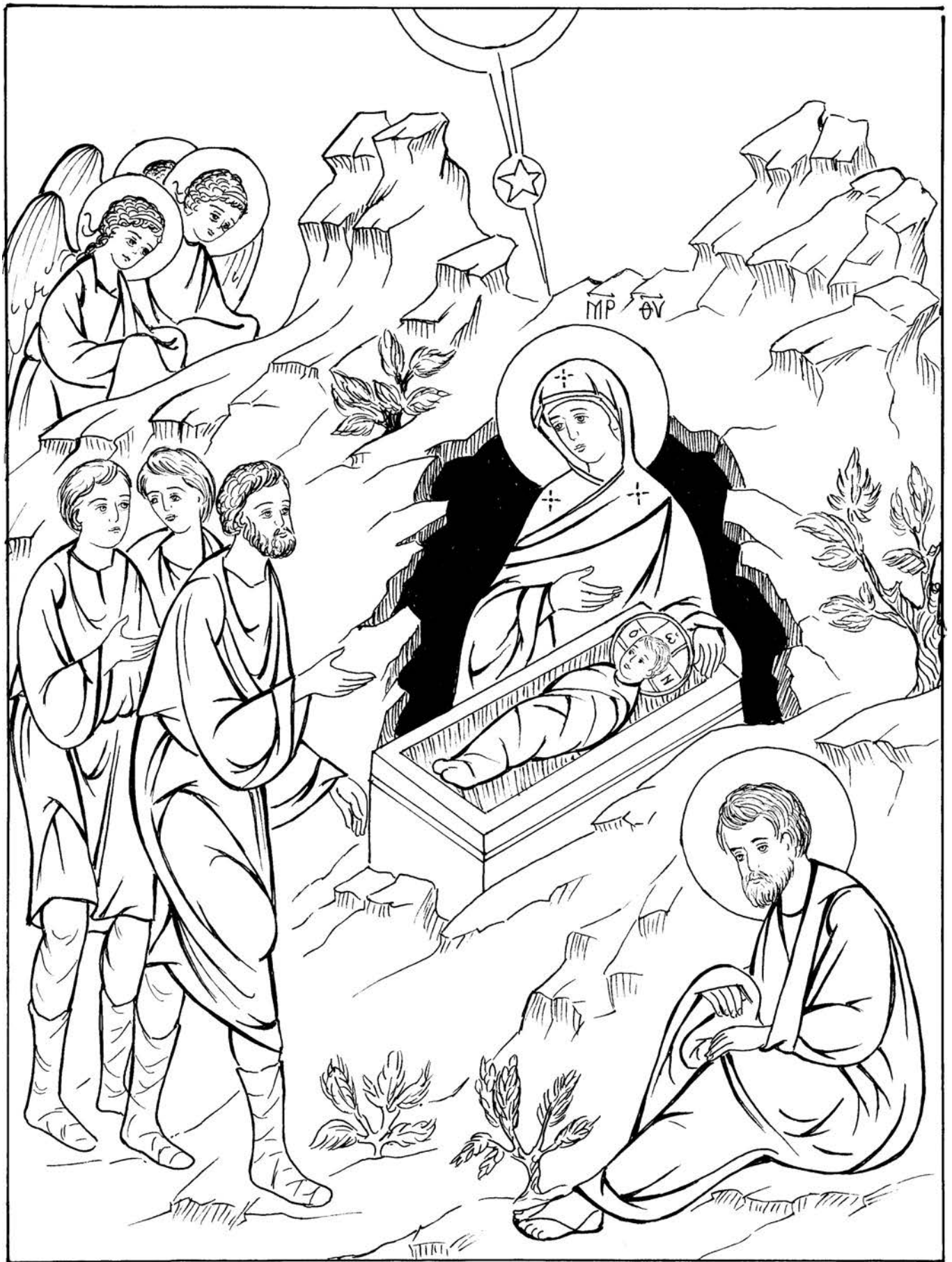
Tropari, 4. sävelmä

Sinun syntymästäsi, Kristus, meidän Jumalamme, | koitti maailmalle tiedon valkeus, | sillä siitä tähtien palvelijat | tähden kautta oppivat kumartamaan sinua, | vanhurskauten Aurinkoa, | ja tuntemaan sinut, Koiton korkeudesta. | Herra, kunnia olkoon sinulle.

Kontakki, 3. sävelmä

Tänä päivänä Neitsyt Yliolennollisen synnyttää | ja maa tarjoaa luolan lähestymättömälle. | Enkelit paimenten kanssa ylistystä veisaavat. | Tietäjät tähden mukana vaeltavat, | sillä meidän tähtemme on syntynyt Lapsukainen, | iankaikinen Jumala.

Kristuksen kaste, teofania

6. tammikuuta

(Mark. 1: 9-11; Matt. 3:13-17)

Tammikuussa juhlitaan Kristuksen kastetta. Juhlaa kutsutaan teofaniaksi, joka tarkoittaa Jumalan ilmestymistä. Juhlan toinen nimi on epifania, joka tarkoittaa valon juhlaa.

Johannes Kastaja kastoi ihmisiä ja puhui heille Jumalasta. Kun Jeesus tuli Johanneksen luokse pyytämään häneltä kastetta, hän vastusteli kastetta sanoen: "Minunhan pitäisi saada sinulta kaste!". Johannes suostui kuitenkin Jeesuksen pyyntöön ja kastoi Jeesuksen Jordan-virrassa. Kun Jeesus oli kastettu, taivaat aukenivat ja Jumalan Henki laskeutui kyyhkysen muodossa

Kristuksen päälle. Samalla taivaasta kuului isä-Jumalan ääni: "Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mieltynyt."

Teofaniana jumalanpalveluksissa toimitetaan vedenpyhitys joko kirkon sisällä tai läheisen vesialueen ääressä. Vedenpyhityksen jälkeen kirkkokansa ja ympäristö siunataan pyhitetyllä vedellä. Kirkolla oli aiemmin tapana kastaa teofaniana kastettavat.

Ikonissa on kuvattu Pyhän Kolminaisuuden esiintyminen. Isä näkyy taivaalla useimmiten puoliympyrän muotoisena. Poika on Jordan-virrassa kastettava Jeesus ja Pyhä Henki laskeutuu

Jeesuksen päälle kyyhkysenä. Ikonissa on lohikäärmeen ja kalojen kanssa uiva mieshahmo, joka kuvaa Vanhan Testamentin profetian Jordan-virtaa "Meri näki tämän ja pakeni, Jordanin vedet kääntyivät takaisin. (Ps. 114:3). Johannes kastaja on opettanut: "Kirves on jo pantu puun juurelle. Jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, kaadetaan ja heitetään tuleen." (Matt: 3:10). Ikoniin kuvattu puun juureen heitetty kirves muistuttaa tästä opetuksesta. Ikonissa on myös enkeleitä, jotka todistavat kasteapahtumaa palvellen Kristusta.

Tropari, 1. sävelmä

Jordanissa kastettaessa sinua, oi Herra, | tapahtui, että ihmiset kumarsivat Pyhää Kolminaisuutta, | sillä Isän ääni todisti sinusta | nimittäen sinua rakkaaksi Pojaksensa | ja Henki kyyhkysen muodossa | vahvisti sen sanan totuuden. | Kunnia olkoon sinulle, Kristus Jumala, | joka ilmestyit ja valistit maailman.

Kontakki, 4. sävelmä

Sinä ilmestyit tänään maailmalle, | ja Sinun valosi, oi Herra, valaisi meidät, | jotka sen tuntien veisaamme Sinulle: | Sinä, lähestymätön Valo, | tulit ja ilmestyit meille.

Kristuksen temppeliintuominen 2. helmikuuta

(Luuk. 2:21-40)

Juutalaisen tavan mukaan lapselle annettiin nimi kahdeksan päivän ikäisenä. Myös ortodoksisessa perinteessä lapselle voidaan antaa nimi kahdeksanpäiväisenä tai myöhemmin kastotoimituksen yhteydessä. Lapsi voidaan myös kirkottaa 40-päiväisenä. Hänet tuodaan liturgiaan, jossa lapsen ja äidin puolesta rukoillaan rukouksia.

Jeesus vietiin 40-päivän ikäisenä Mooseksen lain mukaisesti Jerusalemin temppeliin. Ikonissa Joosefilla on kädessä kaksi kyyhkystä, koska vahempien tuli tuoda Jumalalle uhrilahja.

Hurskas Jumalaan uskova mies Simeon oli Jerusalemin temppelissä vastassa Jeesuslasta, Mariaa ja Joosefia. Pyhä Henki oli ilmoittanut Simeonille, että hän ei kuole ennen kun hän näkee Kristuksen. Kun Simeon otti Jeesuksen syliinsä hän ylisti Jumalaa sanoen:

"Herra, nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä, niin kuin olet luvannut. Minun silmäni ovat nähneet sinun pelastukseksi, jonka olet kaikille kansoille valmistanut: valon, joka koittaa pakanakansolle, kirkkauden, joka kälähtää kansallesi Israelille." Tämä vanhurskaan Simeonin rukous luetaan aina ehtoopalveluksessa.

luksessa.

Juhlan ikonissa on myös iäkäs naisprofeetta Hanna, joka rukoili Jumalaa ja paastosi. Hanna tapasi Jeesus-lapsen temppelissä ja puhui kaikille Jeesuksesta ja siitä, mitä hänelle tulisi tapahtumaan.

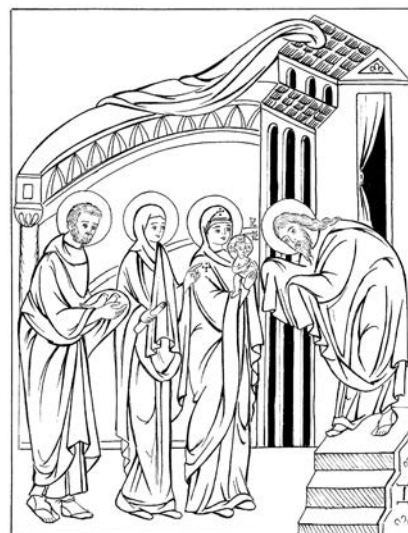
Kristuksen temppeliintuomisen juhla vietetään kansainvälistä ortodoksisten nuorten päivää. Seurakunnissa voidaan juhla tätä juhlapäivää järjestämällä erilaisia lasten- ja nuorten tapahtumia liturgian yhteydessä.

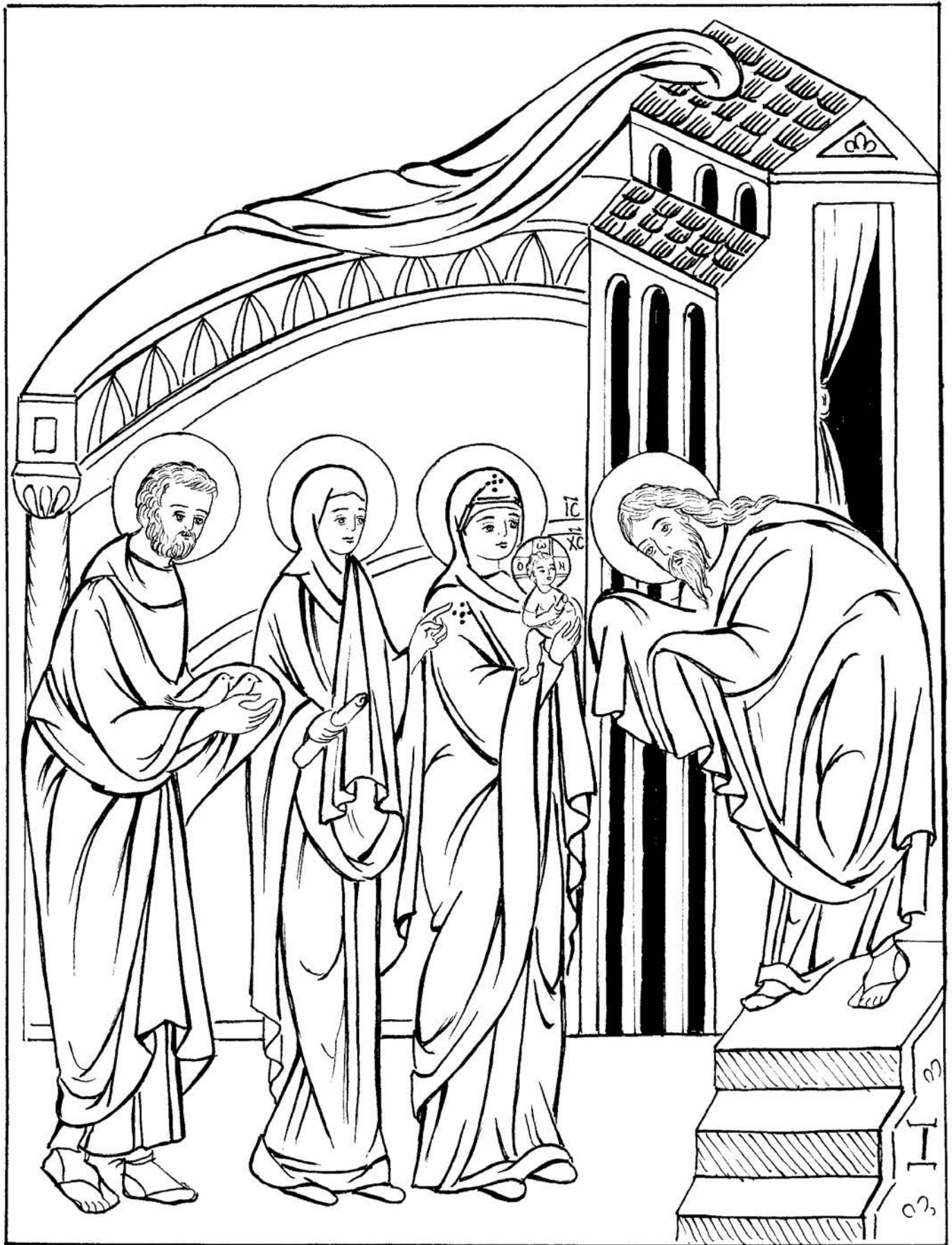
Tropari, 1. sävelmä

Iloitse, armoitettu Jumalansynnyttäjä, Neitsyt, | sillä sinusta koitti vanhurskauden Aurinko, | Kristus, meidän Jumalamme, | joka valaisee ne, jotka pimeydessä ovat. | Riemuitse sinäkin, hurskas vanhus, | sylissäsi meidän sielujemme Vapauttaja, | joka on antanut meille myös ylösnousemuksen.

Kontakki, 1. sävelmä

Oi Kristus Jumala, joka syntymälläsi pyhitit neitseellisen kohdun, | sinä Simeonin kädet siunasit hänen ansionsa mukaan | ja meitä kiiruhdit nyt pelastamaan. | Anna kristikansallesi rauha, oi ainoa ihmisiä rakastava.

Neitsyt Marian ilmestys 25. maaliskuuta

(Luuk. 1:26-38)

Jumala lähetti ylienkei Gabrielin Nasaretiin Marian luo. Enkeli tervehti Mariaa sanoen: "Ole tervehditty, Maria, sinä armon saanut. Herra on sinun kanssasi!". Maria hämmencyi enkei-lin sanoista, mutta enkeli sanoi: "Älä pelkää, Maria, Jumala on suonut sinulle armonsa. Sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja sinä annat hänelle nimeksi Jeesus."

Maria jäi miettimään enkelin sanoja, koska hän oli koskema-ton eli neitsyt. Enkeli sanoi, että Pyhä Henki laskeutuu hänen päällensä ja poikaa kutsutaan Jumalan Pojaksi. Maria ymmär-si enkelin sanat ja sanoi: "Minä olen Herran palveljatar. Tapah-tukoon minulle niin kuin sanoit."

Ikonissa on kuvattu ylienkei Gabriel. Maria istuu ikään kuin valtaistuimella, sillä hän on kaikkein pyhin. Ikonin yläosas-sa on taivas, josta Isä Jumala lähettää Pyhän Hengen Neitsyt Marian ylle. Perimätiedon mu-kaan Neitsyt Maria kehräsi lan-kaa Jerusalemin temppelin

esirippua varten. Myöhemmin Kristuksen kuollessa temppelin esirippu repesi kahtia. Tämän vuoksi Neitsyt Maria on kuvattu ikoniin väärttinä kädessä.

Juhlan nimi on Neitsyt Marian ilmestys, joka on hiukan har-haanjohtava. Juhlassa Neitsyt Maria ei ilmesty, vaan arkkien-keli Gabriel ilmestyy Neitsyt Ma-rialle. Juhlan nimi on kreikak-si Evangelismos eli ilosanoma juhla. Juhlaa vietetään yhdek-sän kuukautta ennen joulua, eli Kristuksen syntymää.

Tropari, 4. sävelmä

**Tämä päivä on pelastuksemme alku | ja iankaikkisuudesta
kätkeyn salaisuuden ilmoitus. | Jumalan Poika tulee Neit-
seen pojaksi | ja Gabriel armon ilosanoman julistaa. | Lausu-
kaamme siis mekin hänen kanssaan Jumalansynnyttäjälle: |
Iloitse, armoitettu, | Herra on sinun kanssasi.**

Kontakki, 8. sävelmä

**Sinulle, oi Jumalansynnyttäjä, | voitolliselle sotajoukkojen
johtajalle, | me, sinun palvelijasi, vaaroista päästyämme |
kiitokseksi veisaamme voittovirren. | Pelasta meidät kaikista
vaaroista, | sillä sinulla on voima voittamaton, | että huutai-
simme sinulle: | Iloitse, Morsian, aviota tuntematon.**

Suuri paasto laskiaissunnuntaista suureen viikkoon

Suuri paasto alkaa laskiaissunnuntaina eli sovintosunnuntaina. 40 päivää kestävä suuren paaston jälkeen on suuri viikko, jolloin myös paastoamme. Suuri paasto valmistaa meitä pääsiäiseen.

Paasto alkaa sovinnon tekemisellä läheisten kanssa sovintosunnuntaina eli laskiaissunnuntaina. Paastoaikaan on tärkeää rukoilla, osallistua jumalanpalveluksiin ja katumuksen sakramenttiin sekä auttaa toisia. Paaston aikana on hyvä pohdita, mikä on tärkeää elämässä ja mitä turhia asioita olisi hyvä vältellä. Lapset voivat paastota vaikkapa vähentämällä herkujen syömistä. Aikuiset voivat paastota maito- ja lihatuotteista.

Pyhän Efraim Syyrialaisen paastorukous

Herra, elämäni valtiias !

Estä minusta laiskuuden, velttouden, vallanhimon ja turhanpuhumisen henki.

Anna minulle, sinun palvelijallesi,

sielun puhtauden, nöyryyden, kärsivällisyyden ja rakkauden henki.

Oi, Kuningas ja Herra !

**Anna minun nähdä rikokseni ja anna, etten veljeäni tuomitsisi,
sillä siunattu olet sinä iankaikkisesti.**

Aamen.

Palmusunnuntai pääsiäistä edeltävä sunnuntai

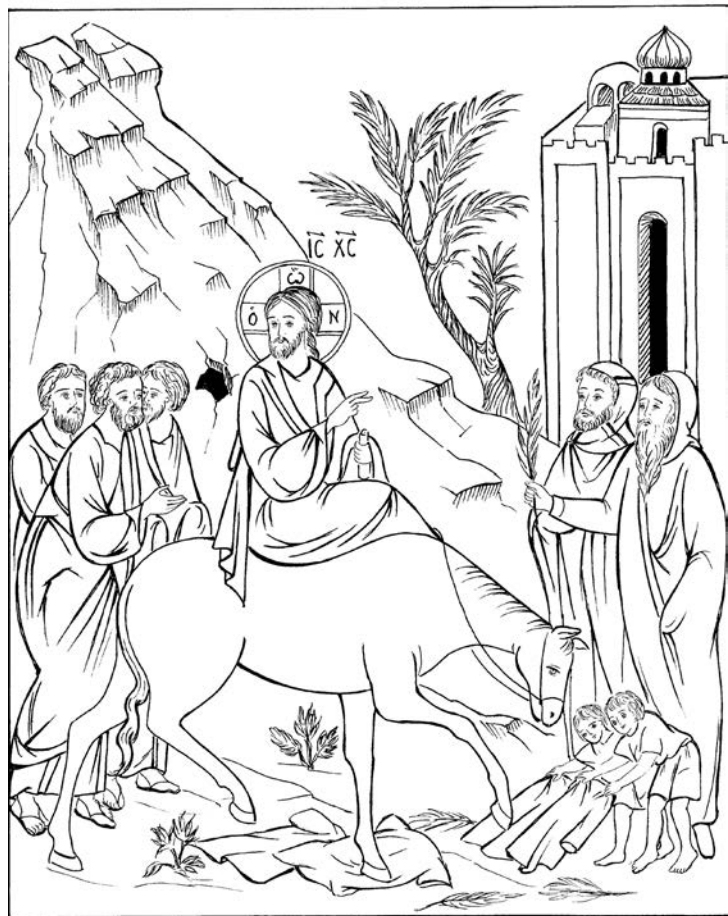
(Matt. 21:1-11, 15-17; Mark. 11:1-11; Luuk. 19:28-40; Joh. 12:12-18)

Lasaruksen lauantaina palmusunnuntain aattoma muistellaan sitä, kuinka Jeesus herätti ystävänsä Lasaruksen kuolleista.

Palmusunnuntaina muistellaan Jeesuksen saapumista Jerusalemin pääsiäisjuhliin. Jeesus ratsasti aasin selässä kohti Jerusalemiä. Ihmiset tulivat Jeesusta vastaan ja heittivät vaatteita ja palmunoksia Jeesuksen eteen. Kansanjoukko huusi: "Hoosianna, Daavidin poika! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä."

Palmusunnuntaina käymme virpomassa pajunoksilla, kuten Jerusalemin ihmiset tervehtivät Jeesusta. Pajunoksat siunataan palmusunnuntain aattona vigiliassa. Virpomisella toivotaan virvottavalle siunausta ja kaikkea hyvää. Virvottavat voivat saada palkaksi pääsiäismunia, mutta palkan saaminen ei ole päätarkoitus. Koska palmusunnuntaina muistellaan Kristuksen ratsastusta Jerusalemiin ja toivotetaan siunausta virpomalla, ei palmusunnuntaihin kuulu ortodoksisen perinteen mukaan noita-asut. Virpojat voivatkin halutessaan pukeutua noitien sijaan juhlavaatteisiin.

"Virvon, varvon tuoreeks terveks Jeesuksen Kristuksen Jerusalemiin ratsastamisen muistoks."

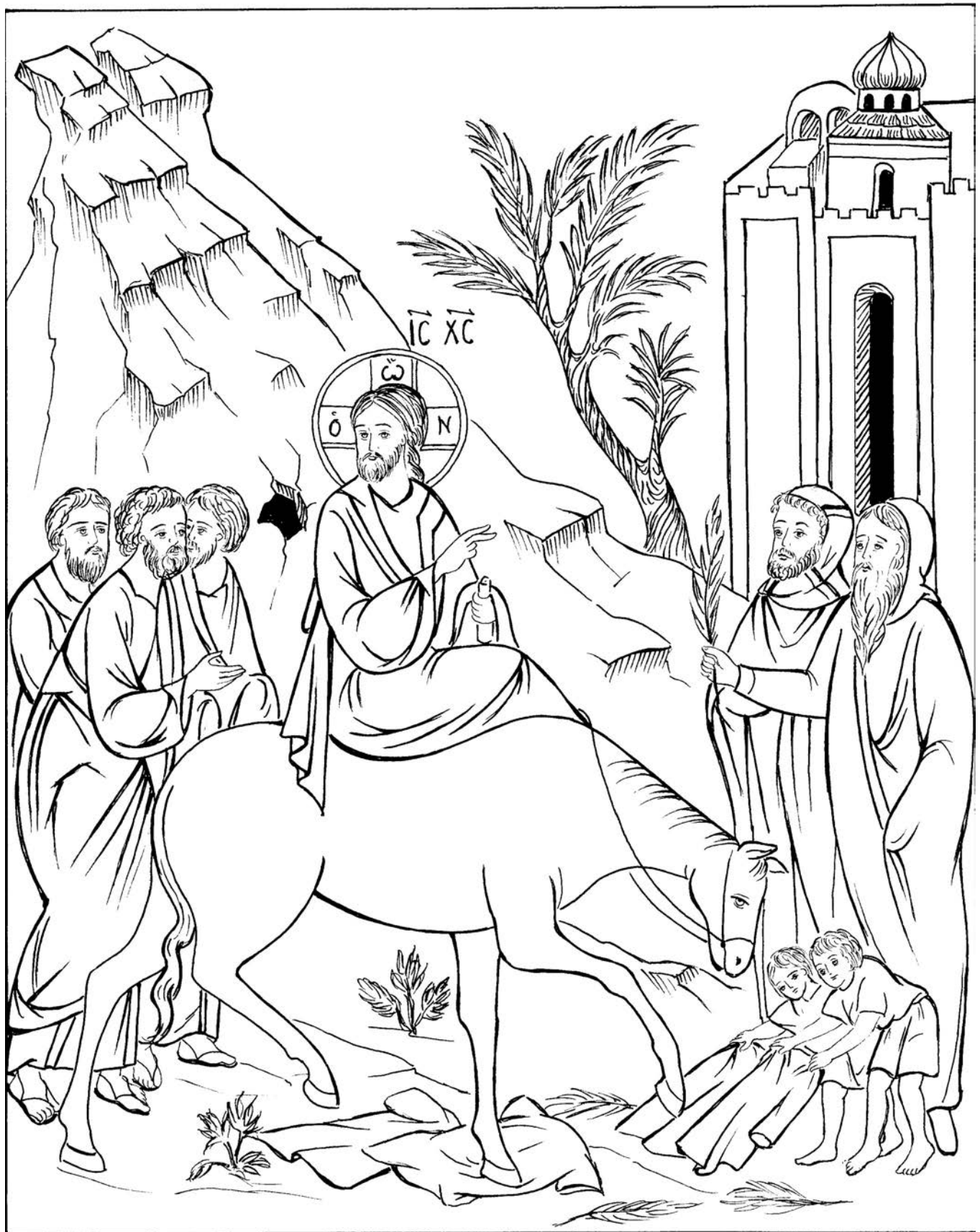

Tropari, 1. sävelmä

Vahvistaaksesi uskoa yleiseen ylösnousemukseen | sinä, oi Kristus Jumala, kärsimyksiesi edellä herätit kuolleista Lasaruksen. | Sen tähden mekin lapsukaisten tavoin kantaen voitonmerkkejä | huudamme sinulle, kuoleman voittajalle: | Hoosianna korkeuksissa, | siunattu olet sinä, joka tulet Herran nimessä.

Kontakki, 6. sävelmä

Oi Kristus Jumala, | sinä istuen taivaissa valtaistuimella | ja aasin varsan selässä maan päällä | otit vastaan kiitoksen enkeleiltä | ja ylistyksen lapsukaistilta, | jotka huusivat sinulle: | Siunattu olet sinä, joka tulet Adamin pelastamaan.

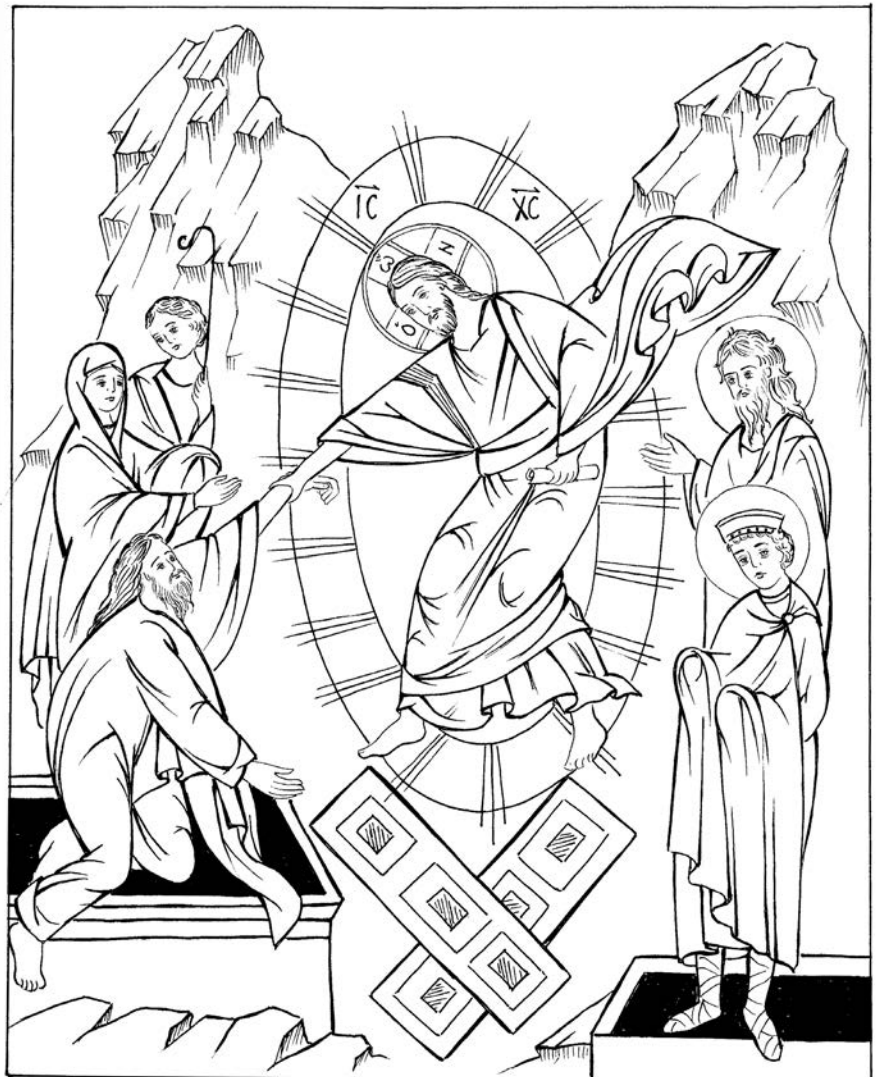
Pääsiäinen, Kristuksen ylösnouseminen

(Matt 28:1-8; Mark. 16:1-8; Luuk. 24:1-12; Joh. 20; 1-18)

Pääsiäinen on kirkon suurin juhla ja yksi vanhimmista juhlista. Silloin muistelemme Kristuksen kuolleistanousemista. Pääsiäisen ajankohta vaihtuu vuosittain. Juhlaa vietetään kevätpäiväntasauksen jälkeisen täydenkuun jälkeisenä sunnuntaina. Valtaosa ortodoksista maailmaa viettää pääsiäistä eri aikaan kuin suomalaiset.

Kun Kristus oli ollut kolme päivää kuolleena, tulivat Magdalan Maria, Jaakobin äiti Maria ja Salome Kristuksen haudalle. Heidän oli tarkoitus mennä voitelemaan Kristuksen ruumis hyvätuoksuisilla yrttivoiteilla. Kun naiset olivat tulleet haudalle, he huomasivat, että Kristuksen haudan edessä oleva kivi oli vieritetty pois. Haudalla oli enkeli, joka sanoi naisille: "Älkää pelätkö. Etsitte Kristusta, mutta hän ei ole täällä. Hän on noussut kuolleista." Naiset näkivät Jeesuksen käärinliinat haudassa. Enkeli käski heitä kertomaan asiasta opetuslapsille.

Pääsiäiskaudella tervehdimme toisiamme sanomalla: "Kristus nousi kuolleista! Totisesti nousi!". Pääsiäiskausi kestää aina helatorstain aattoon asti. Pääsiäisen ja helluntain välisenä aikana ei polvistuta, eikä lauleta Taivaallinen kuningas – veisua. Sen sijaan pääsiäisestä helatorstaihin asti lauletaan "Kristus nousi kuolleista" -veisua.

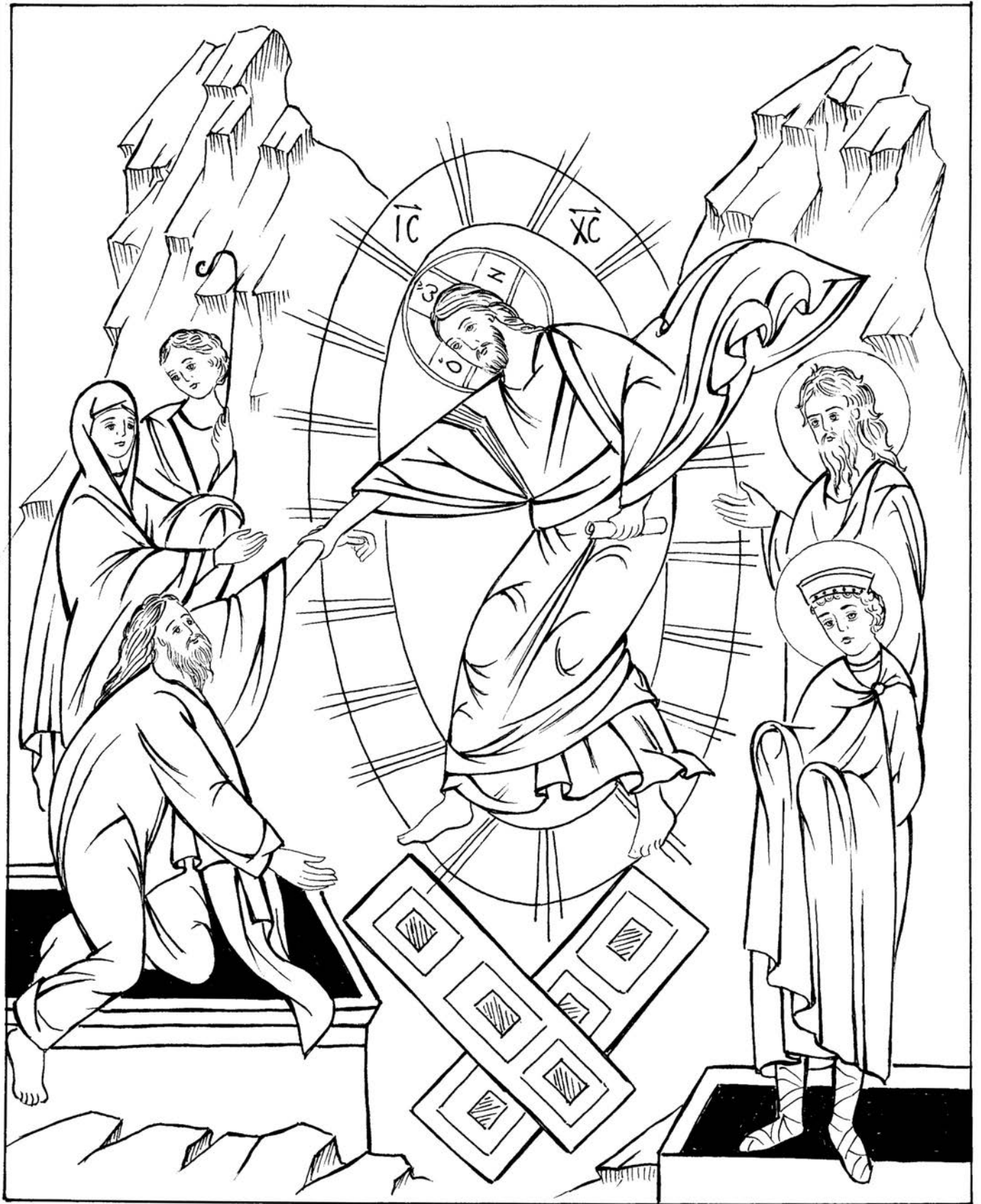

Tropari

Kristus nousi kuolleista, | kuolemalla kuoleman voitti | ja haudoissa oleville elämän antoi.

Kontakki, 8. sävelmä

Sinä, oi Kuolematon, laskeuduit hautaan, | sinä myös tuonelan voiman kukistit. | Sinä, Kristus Jumala, nousit voittajana ylös kuolleista, | mirhaa tuoville naisille sanoit: Iloitkaa! | Apostoleillesi annoit rauhan | ja langenneille ylösnousemisen.

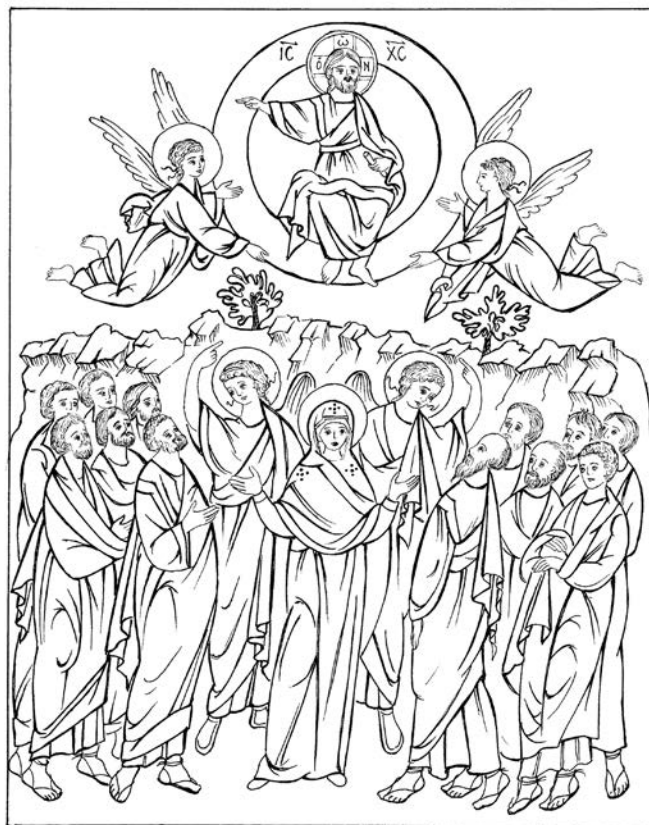
Helatorstai, Kristuksen taivaaseenastuminen 40 päivää pääsiäisestä

(Apt. 1: 1-12, Matt: 28:18-20)

Jeesus oli ilmestynyt opetuslapsille useita kertoja ylösnousemisensa jälkeen. Jeesus oli antanut opetuslapsille kastekäskyn: ”Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käkenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kansanne kaikki päivät maailman loppuun asti.”

Neljäkymmenen päivän päästä pääsiäisestä Jeesus ilmestyi opetuslapsille Öljymäellä. Hän sanoi, että Pyhä Henki lähetetään maailmaan. Tämän jälkeen Jeesus otettiin ylös taivaaseen ja pilvi vei hänet pois näkyvistä. Jeesus astui taivaaseen Isä Jumalan luo.

Juhlan ikonissa Jeesus kohoaa taivaaseen enkelien kannattelemana. Kristuksen ympärillä on mandorla, joka kuvaa taivaallista kunniaa. Jeesuksella on kädessään evankeliumikirja tai kirjakäärö. Toisella kädellä Jeesus siunaa opetuslapsia. Ikonissa on kuvattu taustalla Öljymäki, missä taivaaseenastuminen tapahtui. Ikonin alaosaan on usein kuvattu rukoileva Neitsyt Maria ja opetuslapsia.

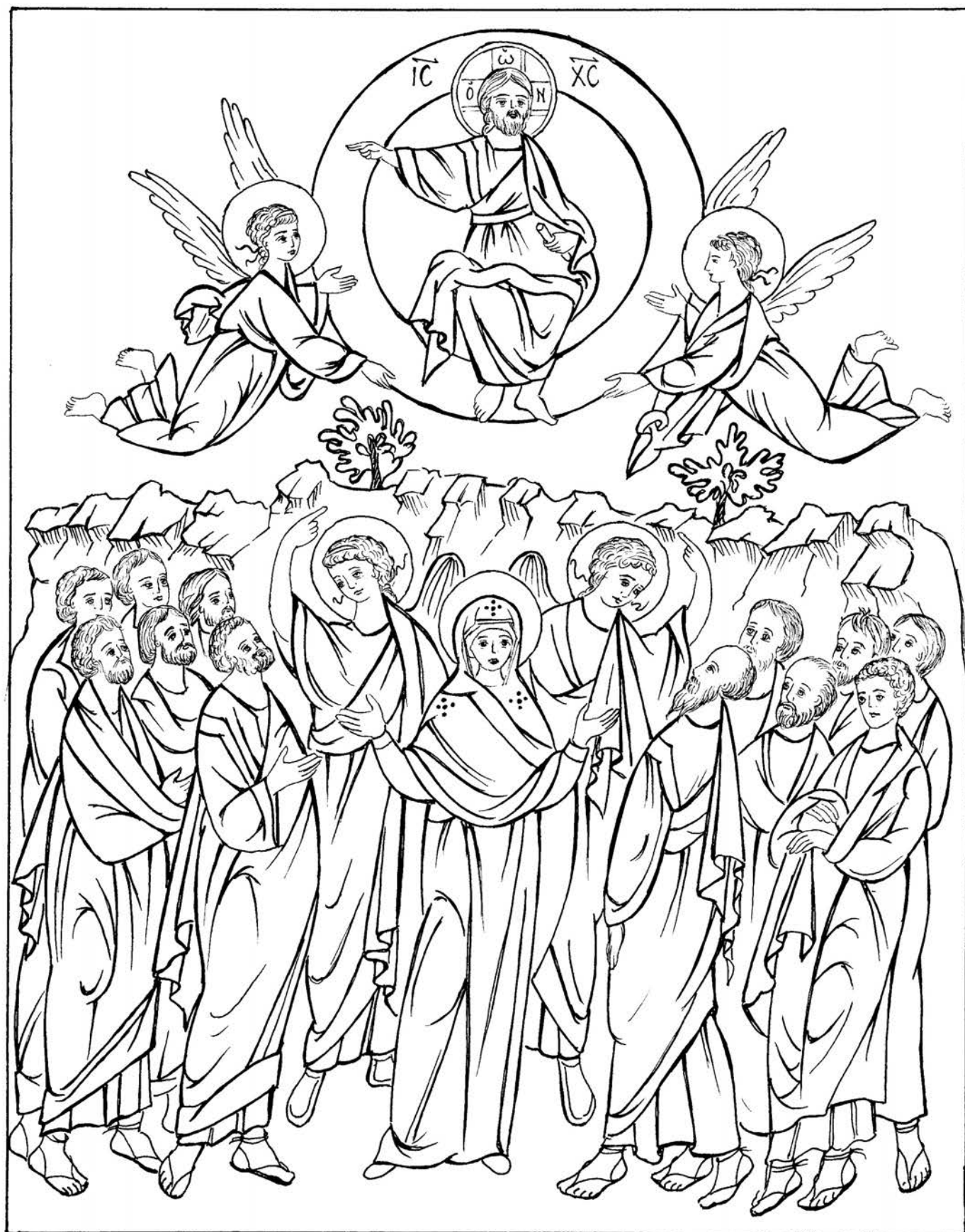

Tropari, 4. sävelmä

Oi Kristus, meidän Jumalamme, | sinä menit kunniassa taivaaseen | annettuasi Pyhän Hengen lupauksessa ilon opetuslapsillesi. | Heidän uskonsa oli vahvistanut suloinen sanoma, | että sinä olet Jumalan Poika, maailman Vapahtaja.

Kontakki, 6. sävelmä

Täytettyäsi Jumalan meitä koskevan pelastuksen | ja yhdistettyäsi maallisen taivaallisiin | sinä, oi Kristus, meidän Jumalamme, nousit kunniassa taivaaseen. | Mutta sinä et suinkaan eronnut meistä, | vaan olet aina kanssamme | ja lupaat niille, jotka sinua rakastavat: | Minä olen teidän kanssanne eikä kukaan voi olla teitä vastaan.

Helluntai, Pyhän Hengen vuodattaminen

50 päivää pääsiäisestä

(Apt. 2:1-11)

Helluntaita kutsutaan Pyhän Kolminaisuuden päiväksi ja kirkon syntymäpäiväksi. Helluntaista alkaa Pyhän Hengen kausi, kirkon toiminta.

Kun Kristuksen opetuslapset olivat koolla Jerusalemissa, kuului taivaalta kohahdus, raju tuulenpuuska. Opetuslapset näkivät tulenlieskoja, jotka laskeutuivat heidän päälleen. Opetuslapset tulivat täyteen Pyhää Henkeä ja he alkoivat puhua eri kielillä. Jerusalemissa olevat ihmiset hämmästyivät, kun he kuulsivat puhuttavan omaa kielensä. Opetuslapset saivat tai-

don puhua vieraita kieliä ja he pystyivät parantamaan sairaita ja profetoimaan tulevista tapahtumista. Helluntaina kastettiin 3000 ihmistä. Tämän vuoksi helluntaita voidaan pitää kirkon syntymäpäivänä.

Juhlan ikonissa opetuslapset ovat koolla puoliympyrässä sisätiloissa. Ikonissa on myös apostoli Paavali, vaikka hän ei kuulunut kahdentoista apostolin joukkoon. Tämä kuvaa sitä, että Pyhä Henki kuuluu kaikille kirkon jäsenille. Ikonin ylälaidassa oleva puolikaari kuvaa taivasta, josta lähtee kaksitoista tulenlieskaa. Helluntain ikonissa saattaa olla keskellä alareunassa mus-

talla taustalla oleva kruunupäinen mieshahmo. Tämä hahmo kuvaa ihmiskuntaa. Ihmiskunta istuu pimeässä siihen saakka, kunnes koko maailma on valaistu uskolla. Ihmishahmon päällä oleva punainen vaate kuvaa paholaisen verta ja kruunu maailmaa ympäröivää syntiä.

Pääsiäisen ja helluntain välisenä aikana ei lauleta "Taivaallinen kuningas" -veisua. Helluntain jälkeen jumalanpalveluksissa veisu jälleen lauletaan. Pääsiäiskaudella ei polvistuta. Helluntai-illan ehtoopalveluksessa luetaan polvirukoukset. Tällöin polvistutaan ensimmäisen keran pääsiäisen jälkeen.

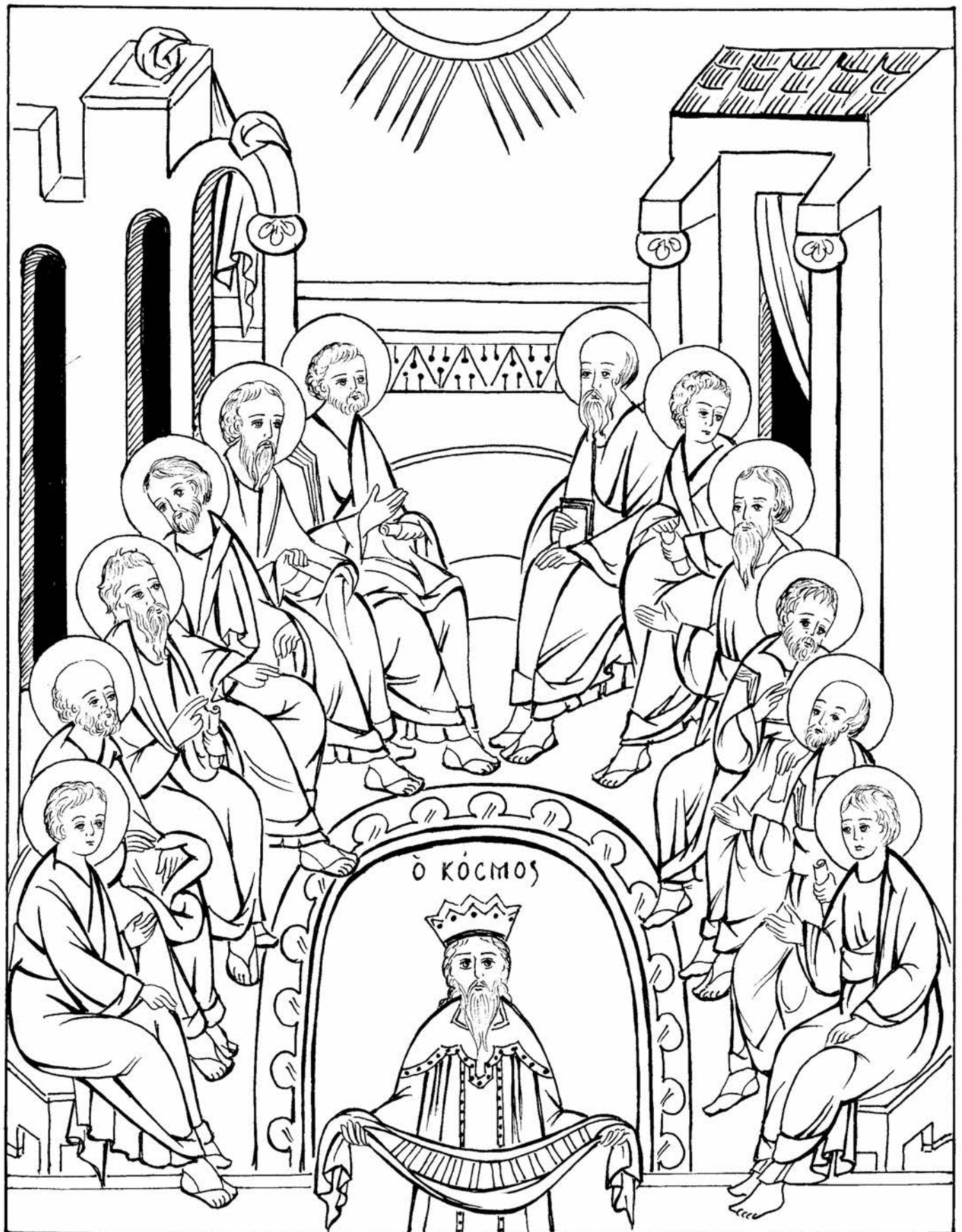
Tropari, 8. sävelmä

Kiitetty olet sinä, Kristus, meidän Jumalamme, | joka teit viisaiksi kalamiehet, | kun heidän päälleen Pyhän Hengen lähetit | ja heidän kauttaan sait verkkoon koko maailman. | Kunnia olkoon sinulle, ihmisiä rakastava Jumala.

Kontakki, 8. sävelmä

Kun Kaikkeinkorkein tultuaan alas sekoitti kielet, hän ha-jotti kansat. | Mutta kun hän jakoi tuliset kielet, hän kutsui kaikki yhteen. | Ja niin me yksin mielin ylistämme kaikkipyhää Henkeä.

Kristuksen kirkastuminen

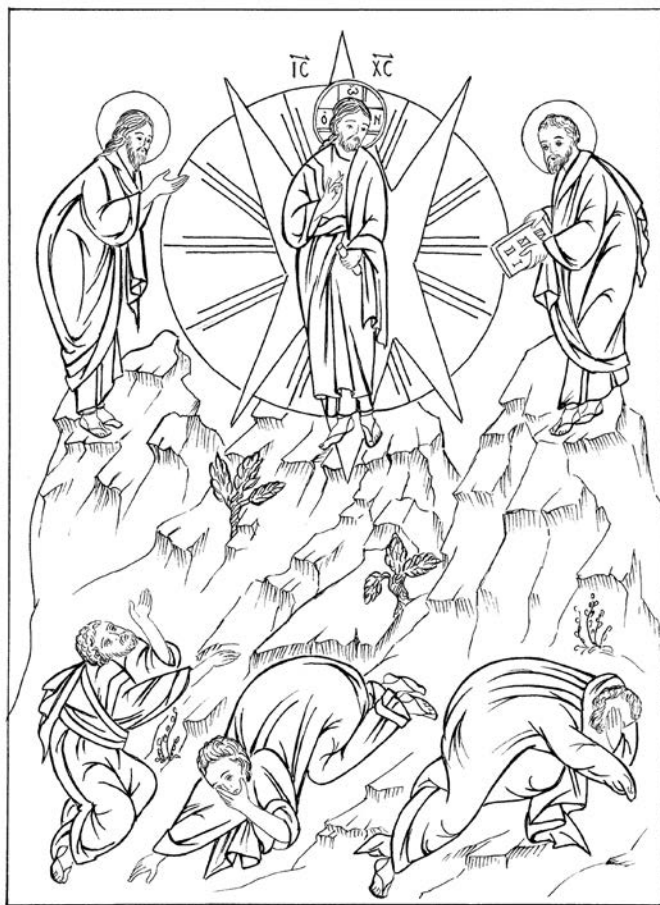
6. elokuuta

(Matt: 17:1-9; Luuk. 9:28-36)

Kristus otti Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen mukaansa korkealle vuorelle. Jeesuksen rukoillessa opetuslapset nukahtivat. Kun opetuslapset heräsivät, he hämmästyivät. He näkivät Jeesuksen vaatteiden sädehtivän valkoisena.

Elia ja Mooses ilmestyi ja he keskustelivat Jeesuksen kanssa. Pietari sanoi: "Hyvä että me olemme täällä. Me teemme kolme majaa: sinulle ja Moosekselle ja Elialle." Pietarin puhuessa pilvi tuli ja peitti paikan varjoonsa. Pilvestä kuului ääni: "Tämä on minun Poikani, kuulkaa häntä!"

Kun he olivat laskeutumassa alas vuorelta, Jeesus sanoi: "Älkää kertoko tästä kenellekään ennen kuin Ihmisen Poika on noussut kuolleista."

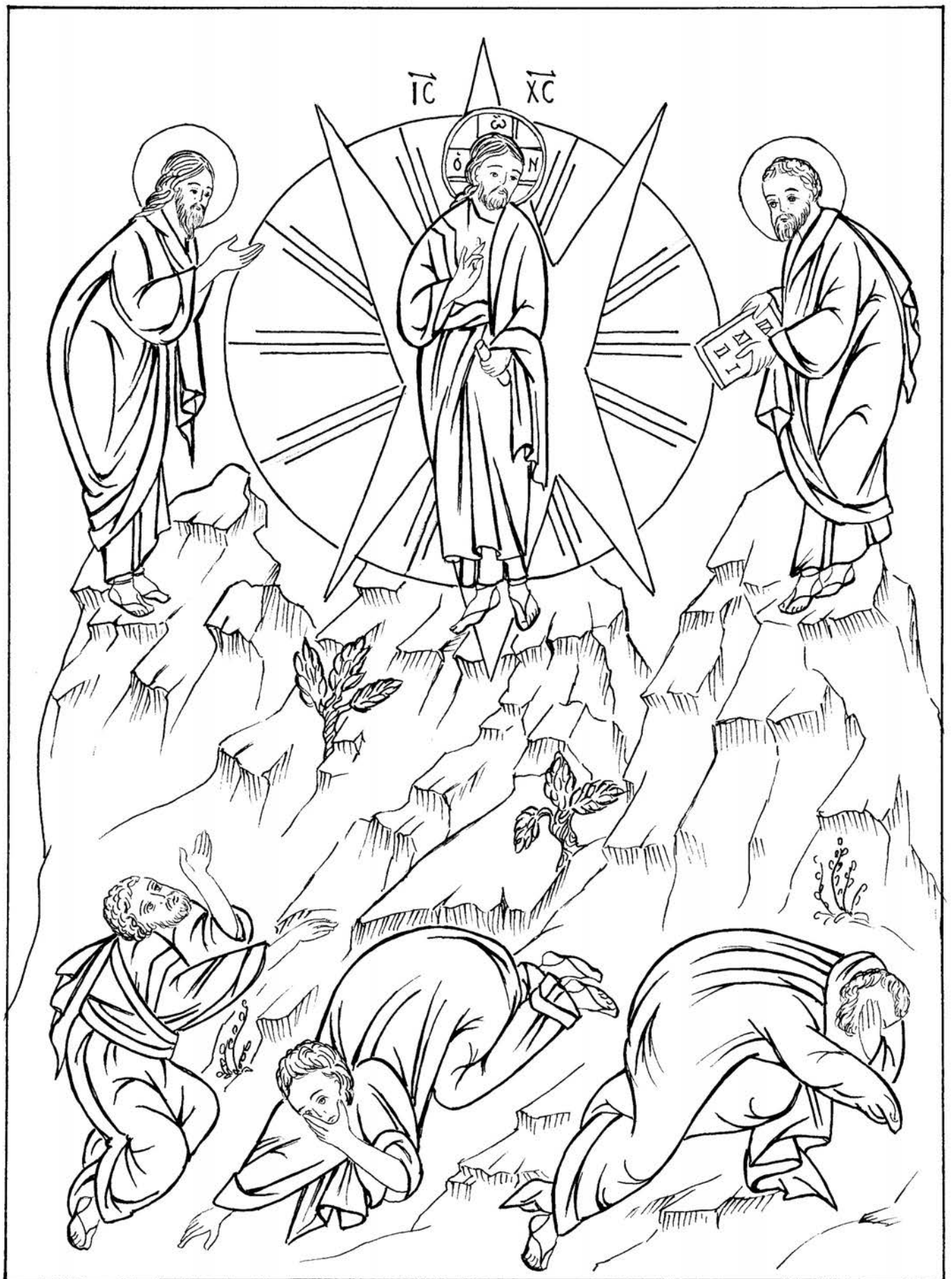

Tropari 7. sävelmä

Oi Kristus Jumala, sinä kirkastuit vuorella | ja osoitit kunniasi opetuslapsillesi | heidän kykyjensä mukaan. | Valaiskoon Jumalansynnyttäjän rukouksien tähden | meitäkin, syntisiä, ikuinen valkeutesi. | Kunnia olkoon sinulle, | Valkeudenantaja.

Kontakki, 7. sävelmä

Oi Kristus Jumala, sinä kirkastuit vuorella | ja opetuslapsesi näkivät sinun kunniasi vastaanottokykynsä mukaan, | että nähdessään sinut sitten ristiinnaulittuna | ymmärtäisivät sinun kärsivän vapaasta tahdostasi ja saarnaisivat maailmalle, | että sinä olet totisesti Isän kirkkauden säteily.

Neitsyt Marian kuolonuneen nukkuminen 15. elokuuta

Juhlaa ennen vietetään Jumalansynnyttäjän paastoa. Paasto alkaa 1.8. ja päättyy 15.8.

Neitsyt Maria jäi perimätiedon mukaan asumaan Jerusalemiin. Jeesuksen opetuslapsista apostoli Johannes huolehti Neitsyt Mariasta. Neitsyt Maria oli jo vanha ja tunsu olevansa valmis kuolemaan. Neitsyt Marian rukoillessa Öljymäellä enkeli Gabriel ilmestyi hänelle ja sanoi Marian astuvan kolmen päivän kuluttua Jumalan valtakuntaan. Neitsyt Maria ryhtyi valmistelemaan hautajaisiaan ja pyysi Johannesta hautaamaan hänet Getsemanen puutarhasa olevaan hautakammioon. Ennen kuolemaansa apostolit sekä Neitsyt Marian sukulaiset ja ystävät kokoutuivat hyvästelemään Neitsyt Mariaa. Neitsyt Maria lohdutti paikalle tulleita ja kiitti Jumalaa, että hän sai nähdä heidät.

Ikonissa taustalla on mandorlan keskellä oleva Kristus. Mandorlaan on kuvattu enkeleitä ja serafeja. Kristus katsoo äitinsä kuollutta ruumista ja pitää käsivarsillaan pientä käärinliinoihin kiedottua Jumalanäidin sielua.

Tropari, 1. sävelmä

Oi Jumalansynnyttäjä, sinä synnyttäessäsi säilytit neitsyyden | ja kuolonuneen nukkuessasi et maailmaa hyljännyt. | Sinä elämän äitinä menit Elämän tykö | ja rukouksillasi päästät kuolemasta meidän sielumme.

Kontakki, 2. sävelmä

Esirukouksissaan väsymätöntä Jumalansynnyttäjää | ja puolustuksissaan horjumatonta toivoa | ei hauta ja kuolema saanut valtaansa, | sillä hänet, niin kuin Elämän äidin, | saattoi elämään hän, joka oli asunut ainaisessa neitseessä.

